

חק לישראל – פרשת וירא יום ג'

(יד) וַיֹּאמֶר וּמָה לַעֲשׂוֹת לָהּ וַיֹּאמֶר גִּיחֲזִי אֲבָל בֶּן אֵין לָהּ וַאִישָׁה זָקֹן: (יד) וַאֲמַר וּמָה לַמַּעֲבָד לָהּ וַאֲמַר גִּיחֲזִי בְקוֹשֵׁטָא בַר לִית לָהּ וּבַעֲלָהּ סִיב:
(טו) וַיֹּאמֶר קָרָא לָהּ וַיִּקְרָא לָהּ וַתַּעֲמֹד בַּפֶּתַח: (טו) וַאֲמַר קָרִי לָהּ וּקְרָא לָהּ וּקְמַת בַּתְרַעָא:

רש"י

(יא) ויהי היום – והי יום אחד:
(יג) חרדת אלינו – שבזילנו. את כל החרדה הזאת – לשום אל לבד את העסק הזה, כמו (ישעיהו סו ז): וחרד על דברי, זהיר על הדבר שיהא עשוי, ונתנו אל לבו. מה לעשות לך – מה את כריכה שנעשה לך, שבזבילנו

עסקת כל זה. בתוך עמי – בתוך קרובי, אין אדם מזיקני, איני כריכה למלך ולא לשר הצבא:
(יד) ויאמר אלישע – לגחזי. ומה לעשות לה – נגד הטובה הזאת:

בתובים – משלי פרק ג' לד'–לה' פרק ד' א'–ג'

(לד) אִם לִלְעִים הוּא יִלְיִץ וְלַעֲנִיִּים {וְלַעֲנֻנִים} יִתֵּן חֹן: (לד) וּלְמַמְקֵי נַסְחוּף וְלַעֲנֻנֵי יִתֵּן חֶסֶד:
(לה) כְּבוֹד חֲכָמִים יִנְחָלוּ וְכִסְיִלִים מְרִים קִלְוֹן: (לה) יִקְרָא חֲכִימֵי נַחֲסָנָא וְסַכְלֵי נַקְבָּלָן צַעֲרָא:
(א) שִׁמְעוּ בָנִים מוֹסֵר אָב וְהַקְשִׁיבוּ לְדַעַת בֵּינָה: (א) שִׁמְעוּ בְנֵי אֲמִי מִרְדּוֹתָא דַּאֲב וְאִצִּיתוּ לְמַדְעָא בִּיּוֹנָא:
(ב) כִּי לִקְחָ טוֹב נָתַתִּי לָכֶם תוֹרָתִי אֵל תַּעֲזוּבוּ: (ב) מַטּוֹל דִּיּוֹלְפָנָא טַבָּא יִהְיִית לַכּוֹן וְנִימוּסֵי לֹא תִשְׁבַּקוּן:
(ג) כִּי בֶן הָיִיתִי לְאָבִי רָף וַיִּחַיֵּד לִפְנֵי אֲמִי: (ג) מַטּוֹל דְּבִרָא הוּיָת לְאָבָא מִפְּנֵק וַיִּחַיֵּד קַדָּם אֲמִי:

רש"י

(לד) אם ללצים – אדם נמשך אחריהם לסוף אף הוא יהיה לך עמהם. ולענוים יתן חן – אם לענוים יתחבר סוף שיתנו מעשיו חן בעיניהם של בריות:
(לה) כבוד חכמים ינחלו וכסילים מריס קלון – לעצמו מפריש קלון לחלקו:
(א) שמעו בנים מוסר אב – הקב"ה:

(ב) נתתי לכם תורת אל תעזבו – הנביא מתנבא ומדבר בשליחותו של הקב"ה והרי הוא כפיו:
(ג) כי בן הייתי לאבני – אם תאמר שלמה היה שונא הבכיות שהזהיר על הגזל ועל העריות דבר שנפשו של אדם מתאוה להם לכך נאמר כי בן הייתי וגו' כך ויחיד וגו' שהיה אוהב אותי יותר:

משנה – יבמות פרק ד'

(א) החולץ ליבמתו, ונמצאת מעברת וילדה, בזמן שהולד של קימא, הוא מתר בקרובותיה, והיא מתרת בקרוביו, ולא פסלה מן הפהנה. אין הולד של קימא, הוא אסור בקרובותיה, והיא אסורה בקרוביו, ופסלה מן הפהנה:

חק לישראל – פרשת וירא יום ג'

רע"ב – (א) החולץ ליצמתו. הוא מותר בקרובותיה – ללא חליצה היא, להא לא בעיא חליצה. וקרובות וקרובים למתניתין

היינו הגך דנאסרות על האיך מחמת אשתו וקרובים הנאסרים על אשה מחמת בעלה: אם אין הולך של קיימא – שהוא נפל:

(ב) הבוגס את יבמתו ונמצאת מעברת וילדה, בזמן שהולך של קיימא, יוציא וחיבין בקרבן. ואם אין הולך של קיימא, יקים. ספק בן תשעה לראשון, ספק בן שבעה לאחרון, יוציא והולך בשר, וחיבין באשם תלוי:

רע"ב – (ג) וחייבין בקרבן – שבעל אשת אח שלא במקום מוה. והולך כשר ממה נפשך: וחייבין אשם תלוי – שכל דבר שחייבין

על זדונו כרת ועל שגגתו חטאת, חייבין על לא הודע שזו אשם תלוי:

(א) שומרת יבם שגפלו לה נכסים, מודים בית שמאי ובית הלל, שמוכרת, ונותנת, וקים. מתה, מה יעשו בכתבתה, ובנכסים הנכנסים ויוצאין עמה, בית שמאי אומרים, יחלוקו יורשי הבעל עם יורשי האב ובית הלל אומרים, נכסים בחזקתו, כתבה בחזקת יורשי הבעל, נכסים הנכנסים ויוצאים עמה בחזקת יורשי האב:

רע"ב – (ג) שומרת יבם – שהיא ממתנת ומנפה ליבם: שגפלו לה נכסים – מצית אביה: מה יעשו בכתובתה – מנה ומאחיים ותוספת ונדוניא שהכניסה לו וקבל עליו אחריות: ובנכסים הנכנסים ויוצאים – נכסי מלוג. שכשהיא נכנסת נכנסין עמה וכשיוצאת מבעלה יוצאין עמה: בית שמאי אומרים יחלוקו יורשי הבעל עם יורשי האב – דספק

נשואה היא וזוכה היבם בחצי ירושתה מספק, שהבעל יורש את אשתו, וזה שספק נשואה היא אלכו זוכה בפלגא: נכסים בחזקתו – נכסי לאן ברזל, בחזקתו. ולא פירשו בית הלל אי בחזקת יורשי האשה שהיו הנכסים שלה, אי בחזקת יורשי הבעל שאחריותם עליו. ולענין דינא יחלוקו אפילו לדברי בית הלל:

(ה) פנטה הרי היא כאשתו לכל דבר, ובלבד שתהא כתבתה על נכסי בעלה הראשון:

רע"ב – (ז) כאשתו לכל דבר – שמגרשה בגט ולא בעיא חליצה, ומחזירה כשיראה ולא מיתסרא עליה: על נכסי בעלה הראשון – שיהיו קרקעות של בעלה הראשון אחרת

וערבאין על כתובתה. ואי לית לה כתובה מצעלה הראשון כותב לה היבם כתובה על נכסיו, והיא מנה בלכד:

(ח) מצוה בגדול ליבם. לא רצה, מהלכין על פל האחיו. לא רצו, חוזרין אצל גדול ואומרים לו, עליך מצוה, או חלוץ או יבם:

רע"ב – (ה) מוה גדול ליבם – כתב הר"ב כדלפינו מוהיה הזכור. כמ"ש במשנה ה' פ"ב וע' מ"ש שם בס"ד: לא ראה – מפרש בגמרא לא ראה ליבם אלל לחלוץ הולכים על כל האחין למי שהוא קרוב לו בשנים ואם לא

רצה גם הוא ליבם הולכים לשלישי שהוא גדול אחריו וכן לעולם. לנו בנינו של קטן מחלינת הגדול. וקטן כלומר קטן לאחים ואינו פחות משלשה עשר שנים ויום א' והביא ב' שערות. נ"י:

(י) תלה בקטן עד שיגדיל או בגדול עד שיבוא ממדינת הים, או בחרש, או בשוטה, אין שומעין לו, אלא אומרים לו, עליך מצוה, או חלוץ או יבם:

רע"ב – (ו) ובגדול – שהיה גדול האחים במדינת הים, ותלה גדול האחין שלפנינו בו

לומר המתינו לו, שהוא גדול ממני: ובחרש ובשוטה – עד שיצריאו. אין שומעין לו:

חק לישראל – פרשת וירא יום ג'

עליך מראה – אף על פי שאחיד שבמדינת
הים הוא גדול ממך, כיון שאתה גדול האחין
שלפנינו עליך מראה, דשהויי מראה לא
משהינן:

(ו) החולץ ליבמתו, הרי הוא כאחד מן האחין לנחלה. ואם יש שם אב נכסים של אב. הכונס את יבמתו, זכה בנכסים של אחיו. רבי יהודה אומר, בין כך ובין כך אם יש שם אב, נכסים של אב. החולץ ליבמתו, הוא אסור בקרובותיה, והיא אסורה בקרוביו. הוא אסור באמה, ובאם אביה, ובבתה, ובבת בתה, ובבת בנה, ובאחותה בזמן שהיא קיימת. והאחין מתרין. והיא אסורה באביו, ובאבי אביו (ובאבי אמו), ובבנו, ובבן בנו, באחיו, ובבן אחיו. מתר אדם בקרובות צרת חלוצתו, ואסור בצרת קרובות חלוצתו:

חלוצו – ולא אמרינן כרה כחלוצה שיהא אסור באחות כרת חלוצו כמו שהוא אסור באחות חלוצו: ואסור בלרת קרובת חלוצו – ראובן חלץ ללאה, ורחל נשואה לנכרי ולה כרה, ומת הנכרי, אסורה אותה כרה לראובן. וטעמא הוי, שבזמן שלאה חולצת מוליכה רחל אחותה עמה לב"ד, וכולי עלמא לא ידעי להי מינייהו חליץ, ואיכא דסברי לרחל חליץ, וכי נסיב כרת רחל דהיינו כרת קרובת חלוצו אמרי כרת חלוצו נסיב, דאינהו סברי שרחל ולרתה נשי אחיו היו, שהרי חלץ לרחל. אבל אין היצמה מוליכה לרתה עמה בזמן שחולצת, הלכך כי נסיב אחות הכרה לא אמרי אחות חלוצה נסיב:

(ח) החולץ ליבמתו, ונשא אחיו את אחותה, ומת, חולצת ולא מתבמת. וכן המגרש את אשתו, ונשא אחיו את אחותה, ומת, הרי זו פטורה מן החליצה ומן היבום:

מדברי תורה ולכך פטורה מן החליצה ומן היבום, ואחות חלוצה מדברי סופרים ולכך חולצת ולא מתבמת:

(ט) שומרת יבם שקדש אחיו את אחותה, משיום רבי יהודה (בן בתירא) אמרו, אומרים לו, המתן עד שיעשה אחיד הגדול מעשה. חלץ לה אחיו, או כנסה, יכנס את אשתו. מתה היבמה, יכנס את אשתו. מת יבם, יוציא את אשתו בגט, ואשת אחיו בחליצה:

היצמה או יחלוץ לה ויעקור את זיקתה מעליך: מתה היצמה יכנס את אשתו – דאפילו כנסה ומתה מותר באחותה: מת היבם – ולא נותר אח אלא זה שקידש את אחותה: מוציא את אשתו בגט ואת אשת

רע"ב – (ז) הרי הוא כאחד מן האחין – ולא הפסיד חלקו בשביל שחלץ. דסקא דעתך אמינא לקנסיה הואיל והפסידה מיבום שפסלה על האחים: זכה בנכסי אחיו – ואפילו גרסה למחר, ליקום על סם אחיו אמר רחמנא, והרי קם: נכסים של אב – דכתיב והיה הזכור, מה זכור אין לו בחיי האב, אף יבם אין לו בחיי האב. ואין כן הלכה, אלא הכונס את יבמתו זכה בנכסי אחיו ואפילו במקום אב: אסור בקרובותיה – כאילו היא אשתו, וכל קרובות הנאסרות מחמת אשה גמורה אסורות מלרבנן בחלוצה: בזמן שהיא קיימת – אלאחותה קאי ולא אשאר עריות: מותר אדם בקרובת כרת

רע"ב – (ח) וכן המגרש את אשתו וכו' – בגמרא פריך, וכן סלקא דעתך. אלא אימא אבל המגרש את אשתו וכו', שאחות גרושה

רע"ב – (ט) שומרת יבם – ממתנת ליבם: שקידש – אחד מן האחים את אחותה אחר שנפלה זו לפניו והזקקה לכולן: המתן – מלכנס, דקא פגעת באחות זקוקה: עד שיעשה אחיד מעשה – שיכנס אחיד את

חק לישראל – פרשת וירא יום ג'

רחיו בחליה – אצל יזומי לא, משום לאחות גרושתו היא. ובגמרא פסיק הלכה כרבי

(י) הַיְבָמָה לֹא תַחְלוֹץ, וְלֹא תִתְיַבֵּם, עַד שֵׁישׁ לָהּ שְׁלֹשָׁה חֳדָשִׁים. וְכֵן כָּל שְׂאֵר הַנָּשִׁים לֹא יִתְאַרְסוּ, וְלֹא יִנָּשְׂאוּ, עַד שִׁיְהִיו לָהֶן שְׁלֹשָׁה חֳדָשִׁים. אַחַד בְּתוּלוֹת וְאַחַד בְּעוֹלוֹת, אַחַד גְּרוּשׁוֹת וְאַחַד אֱלֻמְנוֹת, אַחַד נְשׂוֹאוֹת וְאַחַד אֲרוּסוֹת רַבִּי יְהוּדָה אֹמֵר, הַנְּשׂוֹאוֹת יִתְאַרְסוּ, וְהָאֲרוּסוֹת יִנָּשְׂאוּ, חוּץ מִן הָאֲרוּסוֹת שְׂבִי הַיְהוּדָה, מִפְּנֵי שְׁלָבוּ גַם בָּהֶן. רַבִּי יוֹסִי אֹמֵר, כָּל הַנָּשִׁים יִתְאַרְסוּ, חוּץ מִן הָאֱלֻמְנוֹת, מִפְּנֵי הָאֲבוֹל:

לאחרון, ובארוסות ליכא למימר הכי: והארוסות ינשאו – דהא לא איעבור מראשון: חוץ מארוסה שציהודה – שהיו מיחדין את הכלה ואת החתן ציהודה קודם כניסתן לחופה כדי שיהיה רגיל ומשחק עמה ולא יהיו זושים זה מזה בצעילת מאוה, לכך חיישינן שמא צעל: כל הנשים יתארכו – משום דרבי יהודה לא מפליג בין אלמנה לגרושה ומחיר לאלמנה ליארכם אפילו תוך שלשים יום של ימי אבלה, אחא רבי יוסי לאפלוגי עליה דהא, ואסר לאלמנה ליארכם תוך שלשים של ימי אבלה:

רע"ב – (י) לא תחלוץ וכו' – מפרש בגמרא טעמא, דכתיב (דברים כ"ה) אם לא יחפץ האיש לקחת את יבמתו ועלתה יבמתו וגו', הא אם יחפץ ייבם, כל העולה ליבום עולה לחליה וכל שאינו עולה ליבום אינו עולה לחליה: בתולות – גזרינן אטו בעולות. וארוסות אטו נשואות. וכן הלכה. והגך שלשה חדשים הם תשעים יום חוץ מיום שמת בו בעלה או שנתגרשה בו וחוז' מיום שנתארכה בו: הנשואות יתארכו – לטעמא דאסורה כדי להבחין בין זרע ראשון לזרע שני, שלא תלך בו, ספק בן תשעה לראשון ספק בן שבעה

(יא) אַרְבַּעַה אַחִין נְשׂוֹאִין אַרְבַּע נָשִׁים, וְמִתּוֹ, אִם רָצָה הַגְּדוֹל שְׂבָהֶם לְיָבָם אֶת כָּלֶן, הַרְשׁוֹת בְּיָדוֹ. מִי שֶׁהָיָה נָשׂוּי לְשְׁתֵּי נָשִׁים, וְמִתּוֹ, בִּיאַתָּה אוֹ חֲלִיצָתָה שֶׁל אַחַת מֵהֶן פּוֹטֶרֶת עֲרַתָּהּ. הַיְתָה אַחַת בְּשָׂרָה, וְאַחַת פְּסוּלָה, אִם הָיָה חוֹלֵץ, חוֹלֵץ לְפְסוּלָה. וְאִם הָיָה מֵיָבָם, מֵיָבָם לְפְשָׂרָה:

צית אחד הוא צונה ואינו צונה שני צתים. ולא חליץ לתרווייהו, שכל שאינו עולה ליבום אינו עולה לחליה, והואיל ותרווייהו כי הדדי לא סלקי ליבום כדלמרינן צית אחד הוא צונה, הכי נמי לא סלקי לחליה: חולץ לפסולה – ולא יפסול את הכשרה לכהונה, שהחלואה פסולה לכהונה, ולא יספוך אדם מי צורו ואחרים לריכין להן:

רע"ב – (יא) ארבעה אחים וכו' – הוא הדין אפילו נשי טובא נמי, אם אפשר בסיפוקייהו הרשות בידו לכנוס את כולן. והאי דנקט ארבע, ענה טובה המשמע לן, ארבע אין טפי לא, כי היכי דנמטייהו עונה בחודש: ביאתה או חליה של אחת מהן פוטר את כולן – ולא מיבם לתרווייהו, דכתיב (דברים כ"ה) אשר לא יבנה את בית אחיו,

(יב) הַמַּחְזִיר גְּרוּשָׁתוֹ, וְהַנּוֹשֵׂא חֲלוּצָתוֹ, וְהַנּוֹשֵׂא קְרוֹבַת חֲלוּצָתוֹ, יוֹצֵיא, וְהוֹלֵךְ מִמֶּזְדֵּר, דְּבָרֵי רַבִּי עֲקִיבָא. וְחֻקֵּימִים אֹמְרִים, אִין הוֹלֵךְ מִמֶּזְדֵּר. וּמְוֹדִים בְּנוֹשֵׂא קְרוֹבַת גְּרוּשָׁתוֹ, שֶׁהוֹלֵךְ מִמֶּזְדֵּר:

עקיבא דחולצתו כאשתו, שהכתוב קראה ביתו, דכתיב (סס) בית חלוץ הנעל. וקסבר נמי ר' עקיבא יש ממזר מחייבי לאוין. ואינה

רע"ב – (יב) המחזיר את גרושתו – משנישאת: והנושא את חלוצתו – דקיימא עליה בלאו ללא יבנה, כיון שלא בנה שוב לא יבנה: והנושא קרובת חלוצתו – דקסבר ר'

חק לישראל – פרשת וירא יום ג'

הלכה: קרובת גרושתו – לגרושתו כחשמו. ולמה ולחוחה חייבי כריתות נינהו:
 (ג) אִיזְהוּ מִמְזֹר, כָּל שִׂאָר בְּשָׂר שֶׁהוּא בְּלֹא יְבוּא דְבָרֵי רַבִּי עֲקִיבָא. שְׁמַעוֹן
 הַתִּימְנִי אֹמֵר, כָּל שְׁחִיבִין עָלָיו פֶּרֶת בִּיּוֹדֵי שָׁמַיִם. וְהִלְכָה כְּדַבְּרֵיו. רַבִּי
 יְהוֹשֻׁעַ אֹמֵר, כָּל שְׁחִיבִים עָלָיו מֵיִתַּת בֵּית דִּין. אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן עֲזַאי,
 מִצָּאֵתִי מִגְּלַת יַחֲסִין בִּירוּשָׁלַיִם וְכָתוּב בָּהּ, אִישׁ פְּלוֹנִי מִמְזֹר מֵאַשְׁתֵּי אִישׁ
 לְקַיָּם דְּבָרֵי רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ. אֲשֶׁתּוֹ שְׁמֹתָהּ, מִתֵּר בְּאַחֲוֹתָהּ. גְּרִשָּׁה וּמֵתָהּ, מִתֵּר
 בְּאַחֲוֹתָהּ. נְשִׂאת לְאַחֵר וּמֵתָהּ, מִתֵּר בְּאַחֲוֹתָהּ. יְבָמַתּוֹ שְׁמֹתָהּ, מִתֵּר בְּאַחֲוֹתָהּ.
 חֲלֹץ לָהּ וּמֵתָהּ, מִתֵּר בְּאַחֲוֹתָהּ. [נְשִׂאת לְאַחֵר וּמֵתָהּ, מִתֵּר בְּאַחֲוֹתָהּ]:
 רע"ב – (יג) כל שאר בשר שהוא בלא יבוא
 – כל קורבה שהיא בלאו, ואפילו אין בה
 כרת: כל חייבי כרת – אצל לא חייבי לאוין.
 וכן הלכה, שכל שאיסורו אסור כרת הולד
 ממזר, חוץ מן הגדה. אצל מחייבי לאוין אין
 הולד ממזר:

גמרא – יבמות דף ט"ז ע"ב

תנן התם מצות יבום קודמת למצות חליצה בראשונה שהיו מתכוונין לשם
 מצוה עכשיו שאין מתכוונין לשם מצוה אמרו מצות חליצה קודמת למצות
 יבום.

אמר רמי בר חמא א"ר יצחק חזרו לומר מצות יבום קודמת למצות חליצה
 אמר ליה רב נחמן בר יצחק אכשור דרי מעיקרא סברי לה כאבא שאול
 ולבסוף סברי לה כרבנן דתניא אבא שאול אומר הכונס את יבמתו לשם
 נוי ולשום אישות ולשום דבר אחר כאילו פוגע בערוה וקרוב אני בעיני
 להיות הולד ממזר וחכמים אומרים יבמה יבא עליה מכל מקום מאן תנא
 להא דתנו רבנן יבמה יבא עליה מצוה שבתחלה היתה עליו בכלל היתר
 נאסרה וחזרה והותרה יכול תחזור להתירה הראשון ת"ל יבמה יבא עליה
 מצוה מאן תנא אמר רבי יצחק בר אבדימי אבא שאול היא זה"ק יבמה יבא
 עליה מצוה שבתחלה היתה עליו בכלל היתר רצה לשם נוי כונסה רצה
 לשום אישות כונסה נאסרה חזרה והותרה יכול תחזור להתירה הראשון
 ת"ל יבמה יבא עליה למצוה רבא אמר אפילו תימא רבנן והכי קאמר
 יבמה יבא עליה מצוה שבתחלה היתה בכלל היתר רצה כונסה רצה אינו
 כונסה נאסרה חזרה והותרה יכול תחזור להתירה הראשון רצה כונסה רצה
 אינו כונסה רצה אינו כונסה הא אגידה ביה בכדי תיפוק אלא אימא רצה
 כונסה רצה חולץ לה ת"ל יבמה יבא עליה מצוה:

רש"י על הגמרא

תנן התם – במסכת בכורות: אכשור דרי – לקמן בתירוצא דרב יצחק בר אבדימי:
 בתמיה וכי נתכשרו הדורות: יבמה יבא עליה – שבתחלה – עד שלא קדשה אחיו: נאסרה –
 מלוא – גרסינן ולא גרס הכא למלוא אלא כשקדשה אחיו: וחזרה והותרה – כשמת בלא

חק לישראל – פרשת וירא יום ג'

מלוא: יצמה יצא עליה מלוא – מלוא עליו
ליצמה יותר מן החלילה: יכול תחזור
להיתירה הראשון – ותו לא לזו צעי לא
כניס לה ת"ל יצמה יצא עליה מלוא: צכדי
תיפוק – צתמיה:

בניס: יכול תחזור להיתירה הראשון – מפרט
לקמן: מאן תנא – ומאי קאמר: אבא שאול
היא – וה"ק יצמה יצא עליה למלוא משמע
לשם מלות יבוס דכתב ויצמה: רבא אמר
אפי' תימא רבנן – ולא תיתני למלוא חלל

זוהר – וירא דף קו' ע"ב

רבי חזקיה פתח (איוב כח) פי הוא לקצות הארץ יביט תחת כל השמים
יראה. כמה אית לון לבני נשא לאסתכלא בעובדוי דקודשא בריה הוא,
ולאשתדלא באורייתא יממא ולילי, דכל מאן דאשתדל באורייתא, קודשא
בריה הוא אשתבח ביה לעילא, ואשתבח ביה לתתא, בגין דאורייתא אילנא
דחיי איהי לכל אנון דעסקין בה למיהב לון חיינ בעלמא דין (דף קו ע"א)
ולמיהב לון חיינ בעלמא דאתי:

תא חזי, פי הוא לקצות הארץ יביט. למיהב לון מזונא ולספקא לון מפל
מה דאצטריכו, בגין דאיהו אשגח בה תדיר, דכתיב, (דברים יא) תמיד עיני
יי אלוהיה בה מרשית השנה ועד אחרית שנה. בגין דארץ דא מה פתיב בה
(משלי לא) ממרחק תביא לחמה, ולבתר איהי יהבת מזונא וטרפא לכל
אנון חיון ברא דכתיב (משלי לא) ותקם בעוד לילה ותתן טרף לביתה וחק
לנערותיה:

ועל דא פי הוא לקצות הארץ יביט תחת כל השמים יראה. לכלהו בני
עלמא למיהב לון מזונא וספוקא לכל מה דאצטריה כל חד וחד דכתיב
(תהלים קמה) פותח את ידו ומשביע לכל חי רצון. דבר אחר פי הוא לקצות
הארץ יביט. לאסתכלא עובדוי דבר נש ולאשגחא בכל מה דעבדי בני נשא
בעלמא. תחת כל השמים יראה. מסתכל וחמי לכל חד וחד:

הלכה – שו"ע חושן משפט סימן פז

(טז) צריך לישבע בשם או באחד מכל הכינויים, ומעומד. ואם נשבע מיושב, אינו חוזר
ונשבע. ותלמיד חכם, אפילו לכתחלה מיושב, בין של תורה בין של דבריהם, בין על
טענת ודאי בין על טענת ספק. שנים שנתעצמו בדיון, ונשבעו שלא יטענו אלא האמת,
ואחר כך נתחייב אחד מהם שבועה לחבירו, יש אומרים שאינו נפטר בשבועה הראשונה:
הגה – וי"א דאם נשבעו תחלה בנקיטת חפץ וכדין שבועה, אין צריכין לחזור ולישבע,
אלא מזכירין לו אותה שבועה (מרדכי ריש פ' הדיינים). ועיין לקמן סעיף ל"ד:

(יז) סדר שבועת הדיינים כך, הנשבע אוהו ס"ת בודועו, ועומד ונשבע בשם או בכינוי,
בשבועה או באלה, מפיו או מפי הדיינים. כיצד מפיו, אומר: הריני נשבע בשם אלהי
ישראל, או הריני נשבע במי ששמו רחום או: במי ששמו חנון שאיני חייב לזה כלום.

חק לישראל – פרשת וירא יום ג'

וכן אם אמר: הרי הוא ארור לה' אלהי ישראל, או הרי הוא ארור למי ששמו רחום, או: למי ששמו חנון אם יש לזה אצלי כלום. כיצד מפני הדיינים, משביעין אנו אותך בשם אלהי ישראל או: במי ששמו חנון שאין לזה בידך כלום, והוא עונה: אמן, או שיאמר: הרי פלוני בן פלוני ארור לה' אלהי ישראל, או: למי ששמו חנון אם יש לפלוני אצלו ממון ולא יודה לו, והוא עונה: אמן: הגה - י"א דשבועת הדיינים צריכה להיות לפני מנין (מהרי"ו סימן קפ"ד וב"י בשם רשב"א), או ביום הכניסה (כל בו), ולא ראיתי נוהגין כן:

לע"נ

זאב ואיים בן שרדה, גר גבריאל בן סוזן, דניאלה פורטונה בת רחל, צדיקה בת שרדה ז"ל.